

PETRNOUŠKOVÁ, Jaroslava: Tätigkeit der Verbände der deutschen Minderheit in der Tschechischen Republik - am Beispiel des Begegnungszentrums Reichenberg und Kulturverbands Maffersdorf in den Jahren 1989-1999. Bakalářská práce předložena k obhajobě na oboru českoněmecká studia IMS UK-FSV. Praha 2012, 51+5 stran příloh.

Pro reprobaci termín předpracovaná a doplněná bakalářská práce si klade za cíl zmapovat postavení německé menšiny v české republice a činnost jejích organizací, a to v zamýšlené kombinaci obecného popisu dějin této menšiny po r. 1945 a detailní mikrostudie, zaměřené na organizace německé menšiny v dnešním Libereckém kraji, konkrétně ji pak ve Vratislavicích nad Nisou a v Liberci. Úvod práce (1. kapitola) pouze stručně představuje téma a velmi stručně deklaruje metodologii práce („chronologicko-deskriptivní metoda s prvky analýzy“, resp. na jiném místě „komparativní metoda“), 2. kapitola pak sumarizuje základní použité prameny a literaturu – aniž je ovšem hodnotí, komentuje například hierarchizuje. 3. kapitola práce je stručnou, značně simplifikovanou a plochou skicou dějin německé menšiny v letech 1945-89, vycházející především ze základních titulů z pera T. Staška, J. Kuklíka, R. Petráše, M. Sládka, J. Otčenáška aj., například z internetových zdrojů ZÚ SRN, vlády ČR, Sudetoněmeckého krajanského sdružení, CVVM atd. Relevanci jednotlivých titulů, například rozdíly mezi nimi není autorka zjevně schopna posoudit (zejména rozdíly mezi populárními tituly à la Beyerl v sborník o Benešových dekretech a odbornými pracemi v užším slova smyslu). I po drobných úpravách tato následující kapitola tak spíše zůstává na úrovni faktograficky a deskriptivně pojatého referátu, v němž již nebyly obsahově zohledněny některé důležité novější tituly k tématu, například dosud vyšlé svazky edice T. Staška, A. von Arburga a dalších k vysídlení Němců a proměně českého pohraničí z let 2010-11. Pátá kapitola stručně představuje současnou právní úpravu postavení národnostních menšin, a to se zbytečnými exkursy, například v případě výkladu neorganického a nepřesného výkladu o právních pozicích Sudetoněmeckého krajanského sdružení, který obsahuje i neúplný katalog sudetoněmeckých organizací (obsahuje sice marginální evangelickou Johannes-Mathesius-Gesellschaft, opomíjí však důležité sociálně-demokratickou Seliger-Gemeinde).

Vlastní liberecko-vratislavická „case-study“ je spíše především z hlediska základních údajů o přítomnosti německých menšinových organizací v tomto kraji, s detailnějším pohledem na aktivity KSONN (Kulturní sdružení občanů německé národnosti) Vratislavice. I na základě osobních, strukturovaných rozhovorů autorka zaznamenala hlavní rysy tamního spolkového života, poznamenaného úbytkem členů a nezájmem mladší resp. nejmladší generace. Podobně postupovala například v popisu aktivit novější polistopadové organizace, Svazu Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a jejich aktivit na Liberecku – aktivit, které na rozdíl od KSONN jsou více charakterizovány spoluprací s některými dalšími organizacemi v zahraničí.

V předpracované verzi byla doplněna pasáž o reflexi dané problematiky v menšinových médiích z ČR (Prager Volkszeitung vydávané KSONN; Prager Zeitung resp. Landeszeitung); na analýzu Sudetendeutsche Zeitung resp. jejího „hlavičkového“ titulu Reichenberger Zeitung autorka pro špatnou dostupnost v ČR (zejména ročník z 90. let) v podstatě rezignovala. Tato pasáž se koncentruje na rešerše týkající se pouze libereckých (vratislavických) aktivit, nikoliv již na jejich širší kontext. U poměrně malého počtu nalezených odkazů je související kvantitativní a kvalitativní analýza samozřejmě málo výpovědná. U rozsahem nevelké práce vystupuje do popředí i její špatná jazyková úroveň, i když nejkritičtější nedostatky první

verze byly odstraněny. Celkově lze konstatovat, že se autorce nepodařilo přesvědčit propojit mikrorovinu lokálního/regionálního výzkumu (uskutečněního se značným osobním nasazením) s celkovými politicko-sociálními trendy na makroúrovni. V nynějším stavu však lze práci již doporučit k obhajobě a doporučit její klasifikaci – a to i ve vazbě na průměrný výkon při ústní obhajobě - stupněm „dobře“ (3).

V Praze 20. ledna 2012

PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D.
Katedra německých a rakouských studií
IMS UK-FSV